

Hallituksen esitys varhaiskasvatuslain muuttamisesta (HE 249/2020 vp)

Päiväkodin henkilöstön mitoituksesta poikkeaminen

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatuslain 36 §:ää. Esitys tarkentaisi päiväkodin henkilöstön mitoituksesta poikkeamisen alaa. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi uusi momentti siitä, että henkilöstömitoituksesta poikkeaminen ei ole mahdollista henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Ehdotettu täsmennys ei muuttaisi lain soveltamista, vaan jo voimassa olevan lainsäädännön mukaan päiväkodin henkilöstön mitoituksesta poikkeaminen ei ole mahdollista henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Uuden momentin myötä pykälän soveltaminen täsmentyisi ja turvaisi paremmin varhaiskasvatuslain 35 §:n edellyttämän henkilöstön mitoituksen toteutumisen.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) kannattaa ehdotusta ja pitää sitä tarpeellisena ja perusteltuna. Riittävä koulutetun henkilöstön määrä on yksi keskeisimpiä varhaiskasvatuksen laadun osatekijöitä.

Muutoksen taustalla on se, että päiväkodin henkilöstön mitoitusta koskevaa varhaiskasvatuslain 35 §:n säännöstä on tulkittu virheellisesti. Poikkeaminen henkilöstön mitoituksesta on mahdollista esimerkiksi tilanteissa, jossa päiväkodissa samaa paikkaa käyttävät lapset ovat satunnaisesti ja lyhytaikaisesti samanlaisesti paikalla esimerkiksi vanhempien työvuoron yllättävän muuttumisen vuoksi. Tilapäistä poikkeamista tapahtuu kuitenkin laajasti myös tilanteissa, joissa henkilöstöä puuttuu esimerkiksi sairauspoissaolojen vuoksi, vaikka varhaiskasvatuslaki antaa mahdollisuuden poiketa mitoituksesta lyhytaikaisesti ainoastaan lapsen hoitoaikoihin liittyvistä syistä.

Ehdotettu muutos toteuttaa YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 3 artiklan 3 kappaleen määräystä siitä, että sopimusvaltion on taattava, että lasten huolenpidosta ja suojelusta vastaavat laitokset ja palvelut noudattavat toimivaltaisten viranomaisten antamia määräyksiä, jotka koskevat erityisesti turvallisuutta, terveyttä, henkilökunnan määrää ja soveltuvuutta sekä henkilökunnan riittävää valvontaa.

Henkilöstömitoitus osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa

Hallituksen esityksessä todetaan (s. 16) ehdotettujen säädösmuutosten lisäksi, että henkilöstömitoitukseen liittyen yksi muutosvaihtoehto olisi myös poistaa varhaiskasvatusasetuksen 1 §:n 2 momentin mukainen osapäiväisiä kolme vuotta täyttäneitä lapsia koskeva erillinen suhdeluku 1/13. Erillistä suhdelukua osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten kohdalla on käytännössä monin paikoin erittäin hankala soveltaa, koska lapset harvoin voivat tosiasiallisesti käyttää samaa varhaiskasvatuspaikkaa vuorotellen.

Osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa (enintään viisi tuntia päivässä) päiväkodissa voi olla enintään 13 kolme vuotta täyttäneitä lasta yhtä kasvattajaa kohden (suhdeluku 1/13). Tämä tarkoittaa, että osa-aikaisessa varhaiskasvatusryhmässä voi periaatteessa olla jopa 39 lasta.

Jotta ylisuurilta lapsiryhmiltä ja edellä mainituilta soveltamisongelmilta vältytään, **MLL esittää, että varhaiskasvatustilainsäädännön uudistamisen seuraavassa vaiheessa osa-aikaisen varhaiskasvatuksen suhdeluku muutetaan samaksi kuin kokoaikaisessa varhaiskasvatuksessa eli 1/7:ään.** Laadukas varhaiskasvatus on varmistettava myös osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa oleville lapsille. MLL korostaa, että varhaiskasvatukselle ja lapsen yksilöllisen kehityksen ja oppimisen tuelle on laissa ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa asetettu samat tavoitteet riippumatta siitä, kuinka monta tuntia lapsi siihen osallistuu. Tavoitteiden saavuttamisessa henkilöstön määrällä ja laadulla on keskeinen merkitys, kuten hallituksen esityksessä todetaan. Tämän vuoksi henkilöstömitoituksen tulisi olla samansuuruinen myös osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa.

Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus ja toimenpiteet ilmoituksen johdosta

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisäksi säädettäväksi varhaiskasvatuksen henkilökunnan velvollisuudesta ilmoittaa havaitsemastaan lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamista koskevasta epäkohdasta tai ilmeisen epäkohdan uhasta (57 a §) sekä toimenpiteistä ilmoituksen johdosta (57 b §). Henkilöstön oikeussuojan varmistamisen kannalta on tärkeää, että lakiin tulee kirjaus siitä, että ilmoituksen tehneeseen henkilöön ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia ilmoituksen seurauksena. Varhaiskasvatuksen toimipaikan toiminnasta vastaavan henkilön tulisi ilman aiheutonta viivytystä käynnistää toimet epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus on osa varhaiskasvatuksen ennakollista valvontaa.

MLL kannattaa ja pitää tarpeellisenä ja perusteltuna ehdotettuja säännöksiä koskien henkilökunnan ilmoitusvelvollisuutta ja toimenpiteitä ilmoituksen johdosta. Ilmoitusvelvollisuus on tärkeä varhaiskasvatuksen ennakollisen valvonnan keino. Varhaiskasvatushenkilöstön ilmoitusvelvollisuus havaitusta epäkohdasta tai ilmeisen epäkohdan uhasta turvaisi lapsen oikeuden saada laadukasta varhaiskasvatustilain tavoitteet toteuttavaa varhaiskasvatusta. Tämä turvaa lapsen hyvinvointia ja oikeuksien toteutumista varhaiskasvatuksessa. Ilmoitusvelvollisuutta koskeva säännös toteuttaa edellä mainittua YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 3 artiklan 3 kappaleen määräystä, jonka mukaan lasten huolenpidosta vastuussa olevien palveluissa on velvoite noudattaa toimivaltaisten viranomaisten antamia määräyksiä, jotka koskevat erityisesti turvallisuutta, terveyttä, henkilökunnan määrää ja soveltuvuutta sekä henkilökunnan riittävää valvontaa.

Helsingissä 25.2.2021

Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry

Milla Kalliomaa
pääsihteeri

Esa Iivonen
johtava asiantuntija